

## **Anmälan mot Kriminalvården, anstalten Saltvik, om möjligheterna att få tillgång till anstaltens bibliotek**

---

### **Anmälan**

I en anmälan som kom in till JO den 9 januari 2018 framförde AA klagomål mot Kriminalvården, anstalten Saltvik. AA anförde bl.a. följande:

Tidigare kunde intagna besöka anstaltens bibliotek enligt ett visst schema. Denna möjlighet erbjuds nu ”teoretiskt” under tisdagar men det sker aldrig på grund av personalbrist. Det blir i praktiken omöjligt att låna böcker eftersom de intagna inte får ta del av vad som finns i bibliotekets hyllor.

### **Utredning**

Anmälan remitterades till Kriminalvården för yttrande. I sitt remissvar anförde Kriminalvården, Region Nord, genom regionchefen, bl.a. följande:

— — —

#### **Utredning**

Kriminalvården har utrett ärendet genom att hämta in uppgifter från anstalten Saltvik.

Uppgifterna har sammanställts av Region Nords anstaltsexpert BB.

Av utredningen framgår att anstalten Saltvik införde en ny rutin för biblioteksverksamheten från och med den 23 oktober 2017. Den nya rutinen innebär att lån av böcker sker med så kallade lånelistor som varje avdelning lämnar in till biblioteket. På avdelningarna finns en pärm med en förteckning av de böcker som finns i anstaltens bibliotek, vilket är fråga om över 4000 böcker. Intagna skriver upp vilka böcker de vill låna och lämnar sedan listan till avdelningspersonalen. Bibliotekarie CC, Sambiblioteket i Härnösand, finns tillgänglig på anstalten varje tisdag och ordnar så att intagna får låna de böcker de önskar. Intagna kan fortfarande besöka biblioteket på tisdagar klockan 17.00 samt 17.45, men besöken skall anmälas i förväg. Utöver detta kan anstalten göra individuella bedömningar och pröva frågan om besök på biblioteket på andra tider än ovanstående.

#### **Bedömning**

AA anför att intagna i anstalten Saltvik inte kan låna böcker eftersom de inte, som tidigare, får möjlighet att besöka anstaltens bibliotek och därmed inte kan ta

del av sortimentet. Kriminalvården konstaterar att anstalten Saltvik visserligen har ändrat på rutinerna för biblioteksverksamheten, men intagna kan alltjämt låna böcker och de kan även besöka anstaltens bibliotek. Besöken skall dock vara förannmälda och ske på specifika tider alternativt att frågan provas individuellt. På det sättet kan ordningen och säkerheten upprätthållas i biblioteket. Genom lånelistorna kan även intagna som inte vill gå till biblioteket tillförsäkras en möjlighet att låna böcker.

Sammantaget är det Kriminalvårdens bedömning att biblioteksverksamheten fungerar på ett fullgott sätt i anstalten Saltvik.

AA kommenterade remissvaret. Han bifogade därvid en skrift daterad den 15 januari 2018 som ställts till honom från kriminalvårdschefen vid anstalten Saltvik. Av skriften framgick bl.a. att det för närvarande inte har varit möjligt att genomföra biblioteksbesök på tisdagar, men att avdelningspersonalen kan ombesörja besök en annan veckodag. Bibliotekarien kommer dock inte finnas närvarande då. AA uttryckte sitt missnöje med att anstalten Saltvik till skillnad mot flera andra anstalter inte erbjuder intagna möjlighet till s.k. fjärrlån.

### **Bedömning**

Enligt 1 kap. 5 § fängelselagen (2010:610) ska verkställigheten utformas så att den intagnes anpassning i samhället underlättas och så att negativa följder av frihetsberövandet motverkas. Av 4 kap. 2 § samma lag framgår att en intagen ska ges möjlighet att på lämpligt sätt ägna sig åt fysisk aktivitet och annan fritidssysselsättning.

Enligt 4 kap. 4 § Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om fängelse (KVFS 2011:1) ska en intagen ges möjlighet att ta del av ett varierat utbud av litteratur och samhällsinformation.

Det är viktigt att alla intagna har tillgång till ett väl fungerande bibliotek, inte minst eftersom ett bibliotek är betydelsefullt i fritids- och utbildningshänseende. Jag vill i sammanhanget nämna Europarådets ministerkommittés rekommendation Rec (2006)2 till medlemsstaterna avseende de europeiska fängelsereglerna och särskilt art. 28.5-6. Där anges bl.a. att varje fängelse ska ha ett bibliotek som är tillgängligt för alla intagna och som är utrustat med ett brett utbud för såväl rekreation som studier samt, där det är möjligt, anordnat i samarbete med ett allmänt bibliotek.

Kriminalvården har i sitt remissvar redogjort för biblioteksverksamheten i anstalten Saltvik och de intagnas möjligheter att få tillgång till denna. Myndigheten har härvid beskrivit den rutin som innebär att intagna kan anmäla att få besöka biblioteket vid vissa tider under tisdagar. Jag förutsätter att anstalten strävar efter att den fastlagda rutinen följs. Det som har kommit fram i ärendet ger dock inte tillräcklig anledning till kritik eller någon annan åtgärd från min sida.

Med anledning av vad AA anfört om att det saknas möjlighet till s.k. fjärrlån i anstalten Saltvik vill jag framhålla att jag har förstått att intagnas tillgång till

böcker och bibliotek ser olika ut i landets anstalter. Jag har dock tagit del av uppgifter om att det pågår ett arbete med att ta fram förslag som på sikt kan leda till nya riktlinjer för Kriminalvårdens biblioteksverksamhet. Förhoppningsvis kommer detta arbete att så småningom resultera i ett breddat och mer likvärdigt utbud i biblioteksverksamheten, med bättre möjligheter att låna böcker än vad som erbjuds för närvarande.

Ärendet avslutas.

Elisabeth Rynning

Ärendet har föredragits av Carl-Johan Malmqvist.

I ärendets beredning har byråchefen Jörgen Buhre deltagit.